

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2019

aruandeaasta lõpp: 31.12.2019

sihtasutuse nimi: Maaelu Edendamise Sihtasutus

registrikood: 90000245

tänava/talu nimi, Oru tn 21

maja ja korteri number:

linn: Viljandi linn

maakond: Viljandi maakond

postisihnumber: 71003

telefon: +372 6484064

faks: +372 6484065

e-posti aadress: mes@mes.ee

veebilehe aadress: www.mes.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	11
Bilanss	11
Tulemiaruanne	12
Rahavoogude aruanne	13
Netovara muutuste aruanne	14
Raamatupidamise aastaaruande lisad	15
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	15
Lisa 2 Raha	19
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	20
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	25
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	25
Lisa 6 Kasutusrent	26
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	27
Lisa 8 Eraldised	29
Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad	30
Lisa 10 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	31
Lisa 11 Netotulu finantsinvesteeringutelt	31
Lisa 12 Tulu ettevõtlusest	32
Lisa 13 Muud tulud	33
Lisa 14 Jagatud annetused ja toetused	33
Lisa 15 Mitmesugused tegevuskulud	33
Lisa 16 Tööjõukulud	34
Lisa 17 Muud kulud	34
Lisa 18 Seotud osapooled	34
Lisa 19 Sündmused pärast aruandekuupäeva	36
Aruande allkirjad	37
Vandeauditori aruanne	38

TEGEVUSARUANNE

Sihtasutuse tegevuse eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luua paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maapiirkondade ettevõtete konkurentsivõimet. Eesmärgi täitmiseks parandab sihtasutus finantseerimisvõimalusi ettevõtluse arendamiseks, toetab maapiirkonna tasakaalustatud arengut, kujundab maaelu mainet ja seeläbi aitab kaasa loomaks soodsamaid elutingimused maal. Maaelu Edendamise Sihtasutus on isemajandav eraõiguslik juriidiline isik. Sihtasutuse 2019. aasta tegevus toimus nõukogu poolt kinnitatud tegevuse eesmärkide ja eelarve alusel.

Tegevusaruanne kajastab majandusaasta tegevust kaheksa alaosana:

1. Võlakohustuste käendamine;
2. Laenutegevus;
  - 2.1 Laenamine sihtasutuse omakapitalist
  - 2.2 Sihtfondide haldamine
3. Nõuandeteenuste pakkumine;
4. Tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana;
5. Maaelu maine kujundamine;
6. Arendustegevus;
7. Töökeskkond ja töötajad.

Aruandeaasta tulemiks kujunes 842 312 eurot.

1. Võlakohustuste käendamine

Sihtasutuse 2019. aasta käendustegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, sihtasutuse 2019. aasta tegevuse eesmärkidele ja eelarvele ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja mittetulundussektori võlakohustuste käendamise korrale (käenduste kava). Sihtasutuse käendustegevuse eesmärgiks on võimaldada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele juurdepääs rahalistele vahenditele riigi sihtasutuse kapitali toel.

Kokku sõlmiti 2019. aastal 332 käenduslepingut (2018. aastal 416 käenduslepingut).

Finantseerimisasutustele väljastati uusi käendusi 45,14 miljonit eurot, mis on 24% vähem kui eelneval aastal (2018. aastal 59,39 miljonit eurot). Keskmine käendustasu oli 2019. aastal 3,16% (2018. aastal 3,32%). Sihtasutus langetas tasusid 20 käenduslepingul, taotlejad said riigiabi või vähese tähtsusega abi kokku 98 979 eurot (2018. aastal langetati tasusid 51 käenduslepingul, riigiabi või vähese tähtsusega abi anti 235 447 eurot).

Käendusmahu langust mõjutasid turul mitmed asjaolud. 2018. aastal erakordse põua tõttu tekkinud likviidsuskriisi leevendamiseks eraldati sama aasta sügisel sihtasutusele täiendavaid vahendeid põlumajandusettevõtete laenude finantseerimiseks. Pangad vähendasid mitmendat aastat kahjumis oleva teraviljakasvatusektori finantseerimist. Käendusportfelli langust põhjustasid ka fikseeritud käendusele seatud karmimad tingimused, võrreldes proportsionaalse käendusega. Fikseeritud käendus on kallim ning käendustasu alandamiseks ei saa anda riigi- või vähese tähtsusega abi, nagu see proportsionaalsetel käendustel on võimalik.

Käendustegevus võimaldas ettevõtjatel 2019. aastal saada krediidasutustelt laene summas 70,6 miljonit eurot (2018. aastal 92,0 miljonit eurot). Käenduste osakaal 2019. aastal väljastatud laenude mahust moodustas 64,0% (2018. aastal 64,6%). Käenduse keskmine suurus lepingu kohta oli 136,0 tuhat eurot, vähenedes aastaga 4,8%.

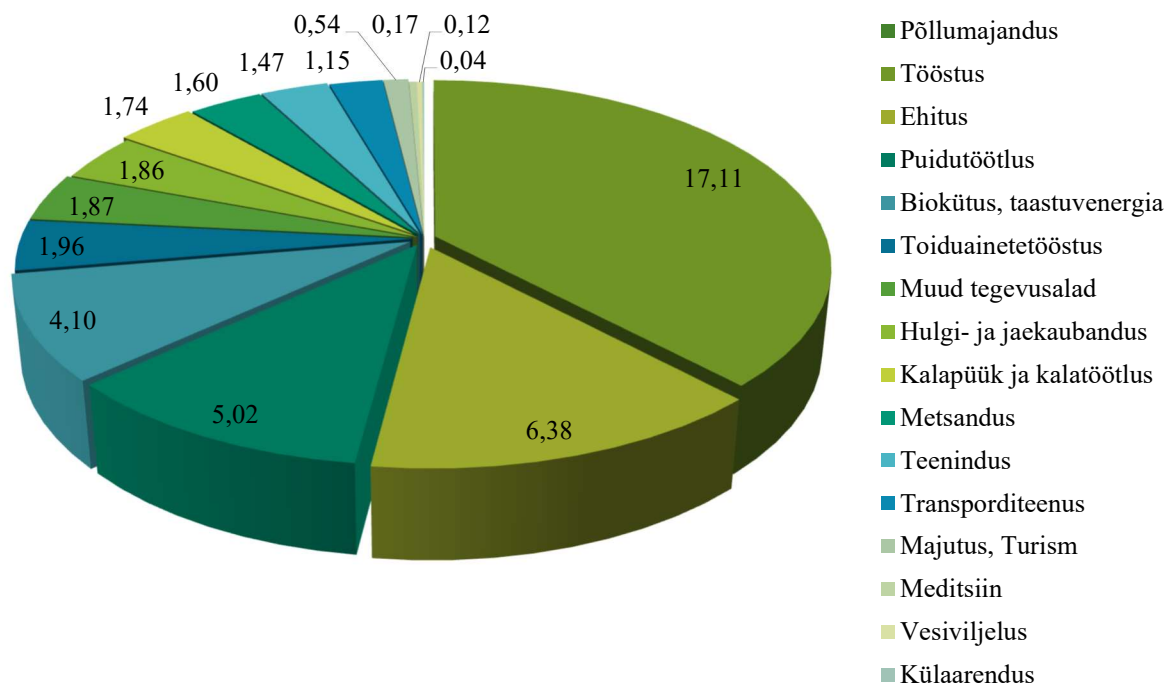
Käendusportfelli suurus seisuga 31.12.2019 oli 91,9 miljonit eurot (31.12.2018 seisuga 100,3 miljonit eurot). Käendusportfell vähenes 8,4%. Sihtasutuse poolt käendatud laenude 154,9

miljoni euro suurune jääkväärtus vähenes aastaga 8,2% (2018. aastal 168,8 miljonit eurot). Käendusportfelli suhe tagatud laenude jääki oli 2019. aastal 59,3% (2018. aastal 59,4%).

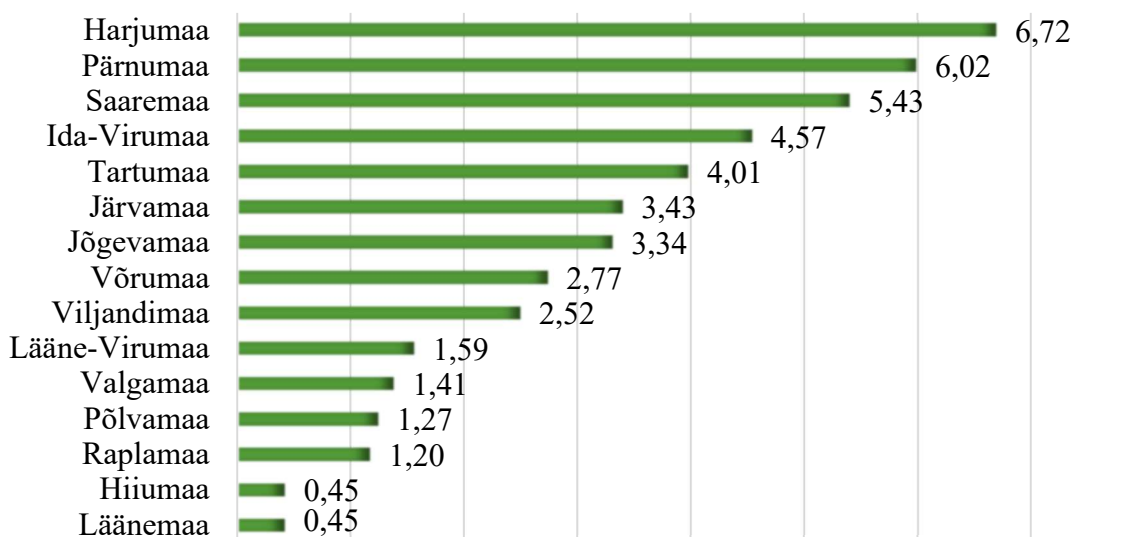
Kokku väljastati käendusi 2019. aastal 266 ettevõttele, kus töötas 3243 inimest. Ettevõtjatest 189 (46%) olid mikroettevõtjad, 61 (31%) väikeettevõtjad ja 16 (23%) keskmise suurusega ettevõtjad.

Aruandeaastal väljastatud käenduste abil on ettevõtjad plaaninud luua 156 täiendavat töökohta, millest 111 mikroettevõtjate, 22 väikeettevõtjate ja 23 keskmise suurusega ettevõtjate sektoris.

Joonistel 1 ja 2 on kajastatud 2019. aastal sõlmitud käenduslepingute käenduskoostuse summaarne jaotus tegevusvaldkondade ja maakondade lõikes.

Joonis 1. Käenduskoostuse jaotus tegevusvaldkondade lõikes (miljon eurot)

Joonis 2. Käenduskoostuse jaotus maakondade lõikes (miljon eurot)

2. Laenutegevus

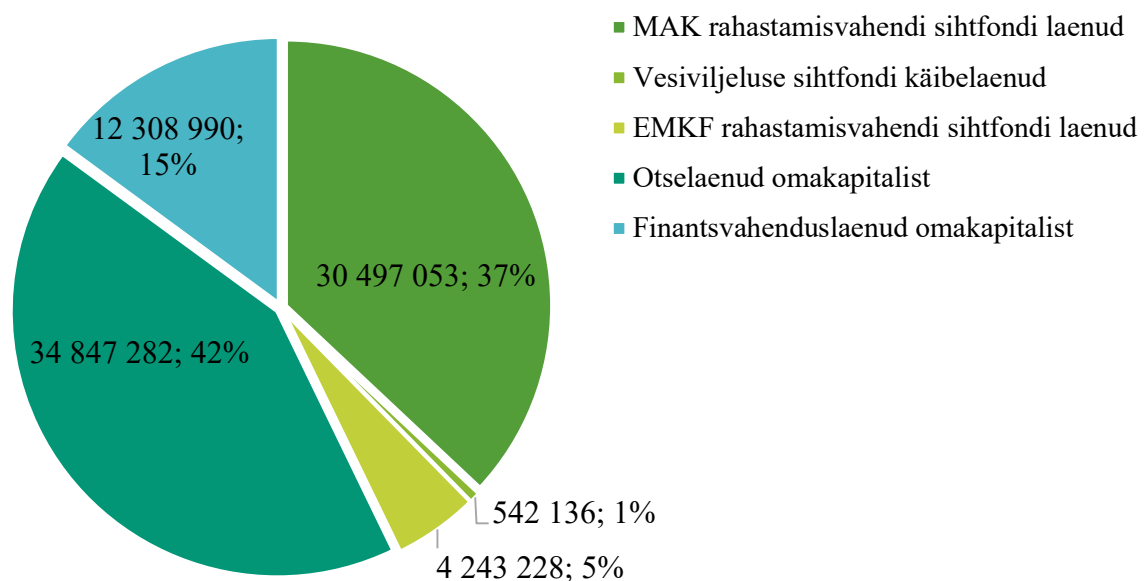
Sihtasutuse 2019. aasta laenutegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, sihtasutuse 2019. aasta tegevuse eesmärkidele ja eelarvele ning laenu taotlemise ja taotluse menetlemise korrale. Laenutegevuse eesmärgiks on kapitalile ligipääsu parandamine väikese- ja keskmise suurusega ettevõtjale. Sihtasutus lähtub laene andes nõukogu poolt 2015. aastal kinnitatud ja 2017. aasta oktoobris muudetud Maaelu Edendamise Sihtasutuse finantstoodete sihtrühmadest.

Laene väljastatakse põllumajandusega tegelevatele ja teistele maapiirkonna ettevõtetele juhul, kui laenamisel esineb turutõrge. Sihtasutus väljastab laene nii omakapitalist kui finantskorraldusvahendite sihtfondidest.

Laenamine krediidi- või finantseerimisasutuste vahendusel on suunatud pankadele, kellel ei ole otstarbekas kaasata oma ettevõtluslaenude tarbeks vahendeid rahvusvahelistelt finantsturgudelt, kuna pakutavad mahud on liiga suured.

Laene väljastati sihtasutuse omakapitalist ja sihtfondide vahenditest. Kokku väljastati 2019. aastal laene 18,23 miljonit eurot ning sõlmiti 161 uut laenulepingut (2018. aastal väljastati laene 31,79 miljonit eurot ja sõlmiti 212 laenulepingut).

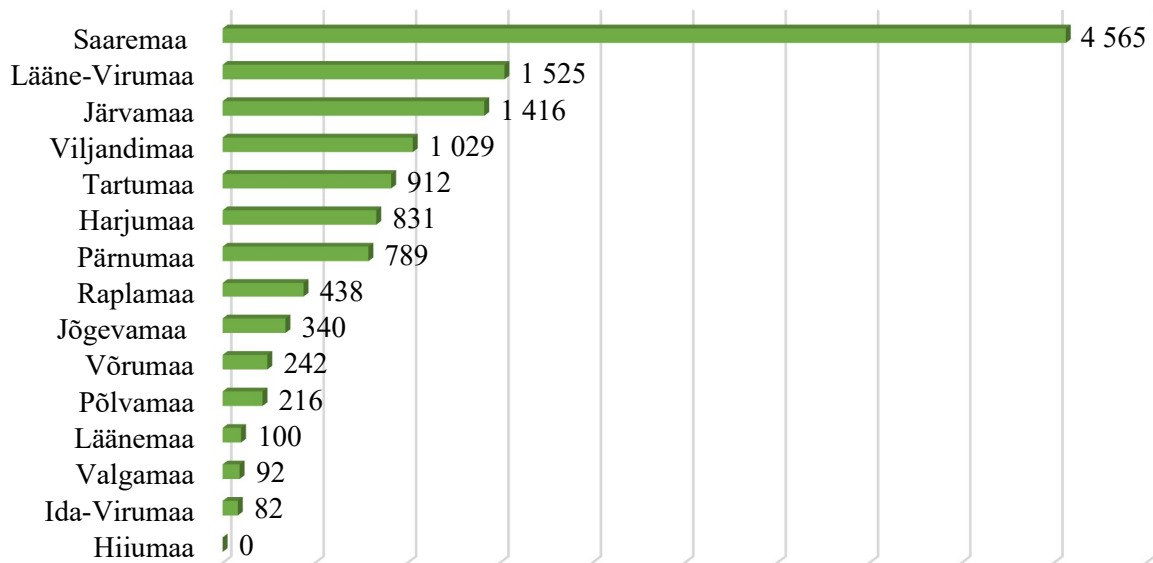
Laenuportfell kasvas aastaga 11,5%, 76,8 miljoni euroni (2018. aastal 68,9 miljonit eurot). Laenuportfelli kasvu võimaldas sihtkapitali suurendamine ning sissemaksed sihtfondidesse. Laenutoodete lõikes väljastatud laenud 2019. aastal on toodud joonisel 3.

Joonis 3. Väljastatud laenud laenutoodete lõikes

2.1 Laenamine sihtasutuse omakapitalist

Sihtasutuse omakapitalist laenati 2019. aastal 14,7 miljonit eurot. Krediidi- ja finantseerimisasutuste kaudu laenati 2,2 miljonit eurot (15% omakapitali laenudest). Ettevõtjatele ja MTÜdele laenati omakapitalist 12,9 miljonit eurot, millest põllumajandusettevõtjatele 12,1 miljonit eurot.

Joonis 4. Otselaenude jaotus maakondade lõikes.

Kõige rohkem väljastati laene sihtasutuse omakapitalist Saaremaal ja Lääne-Virumaal asuvatele ettevõtetele.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 9. augusti 2018 korraldusele nr 201 „Maaelu Edendamise Sihtasutuse Sihtkapitali suurendamine ja raha eraldamine“, kinnitas MES nõukogu 13.08.2018 otsusega laenumeeetme „Käibekapitali laen väikese ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele“ tingimused, põllumajandustootjate ebasoodsatest ilmastikutingimustest ning kliima- ja loodusnähtustest tingitud olukorra leevendamiseks.

Käibekapitali laenu taotlusi põllumajandustootjatele põuakahjude leevendamiseks võeti vastu perioodil 21.08.2018 kuni 31.05.2019. Laenu väljastamise perioodi (9 kuu) jooksul laekus käibekapitalilaenu taotlusi summas 22 383 400 eurot, sõlmiti 223 laenulepingut summas 18 362 090 eurot. Keskmine käibekapitalilaenu intress oli 4,5%.

2.2. Sihtfondide haldamine

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel oma varast lahus ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga ja vastupidi.

Sihtasutus on sõlminud Maaeluministeeriumiga alltoodud rahastamislepinguid erinevate sihtfondide haldamiseks. Rahastamislepingutest tulenevalt on sihtasutuse ülesandeks laenu taotluste menetlemine, taotlejate krediitvõimelisuse hindamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja laenulepingute haldamine. Samuti iga-aastane laenuportfelli audit ning hinnangute andmine laenuportfelli väärtusele ja kvaliteedile.

Sihtasutus haldab Maaeluministeeriumiga 10.12.2012 sõlmitud rahastamislepingu nr 381 alusel vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (edaspidi ka kalanduse sihtfond). Sihtasutusel on finantskorraldusvahendite haldamisega seoses õigus valitsemistasule, mille arvelt kaetakse finantskorraldusvahendite rakendamisega seonduvad kulud. Sihtfondi on ministeeriumi poolt eraldatud vahendeid summas 4,9 miljonit eurot. 2015. aasta lõpuks olid kõik sihtfondi vahendid välja laenatud. Täiendavalt anti laenu ka sihtfondi laekunud intresside arvelt. Sihtfondi laenuportfell oli 2019. aasta lõpuks 3,5 miljonit eurot ja laenulepinguid oli kokku 13.

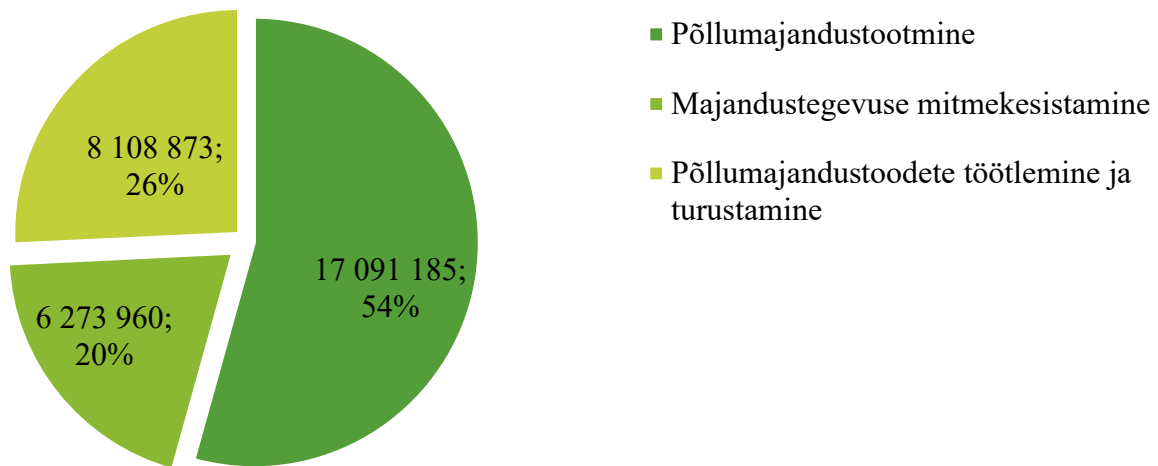
Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest moodustati uus vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond (KFI käibelaenu sihtfond). Seisuga 31.12.2019 oli KFI käibelaenu sihtfondi vahenditest sõlmitud 10 laenulepingut ja laenuportfelli suurus oli 542 136 eurot. 2019. aastal sõlmiti üks laenulepingut summas 75 000 eurot.

2015. aasta lõpus allkirjastas sihtasutus Maaeluministeeriumiga rahastamislepingu nr 137, kalanduse tootjate ühenduste investeringute kaasfinantseerimise laenu sihtfondi haldamiseks.

Sihtfondi eraldati ministeeriumi poolt vahendeid summas 1,1 miljonit eurot. 2016. aastal väljastati sihtfondist laene summas 1,1 miljonit eurot ning aasta lõpuks olid kõik sihtfondi vahendid välja laenatud.

Sihtasutus allkirjastas Maaeluministeeriumiga 29.01.2016 Rahastamislepingu nr 10, Maaelu arengukava 2014-2020 rahastamisvahendi sihtfondi haldamiseks (MAK sihtfond). 31.12.2019 seisuga oli Maaeluministeerium teinud sihtfondi sisse makseid kokku summas 39 460 000 eurot.

MAK rahastamisvahendist sõlmiti 2019. aastal 36 laenulepingut kokku summas 3 102 498 eurot. MAK sihtfondist on kokku väljastatud laene 31 474 018 eurot, mille jagunemine meetmete lõikes on kujutatud joonisel 5.

Joonis 5. MAK sihtfondi laenud meetmete lõikes

Sihtasutus allkirjastas Maaeluministeeriumiga 17.01.2017 Halduslepingu nr 16, Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 rahastamisvahendite haldamiseks ja rakendamiseks.

Halduslepingu lisa 1 alusel haldab sihtasutus rahastamisvahendit „Kala töötlemisega alustavate või tegelevate mikro- ja väikeettevõtete kasvulaen“. Rahastamisvahendi rakendamiseks on ette nähtud 3 200 000 eurot. Maaeluministeerium oli teinud sihtfondi sisse makseid seisuga 31.12.2019 kokku 1 600 000 eurot. Rahastamisvahendist sõlmiti 2019. aastal 1 laenuleping, summas 17 855 eurot.

Halduslepingu lisa 2 alusel haldab sihtasutus rahastamisvahendit „Kala töötlemisega alustavate või tegelevate ettevõtete investeerimislaen“. Rahastamisvahendi rakendamiseks on ette nähtud 4 000 000 eurot. Maaeluministeerium oli seisuga 31.12.2019 teinud sihtfondi sisse makseid kokku 4 000 000 eurot. Rahastamisvahendist 2019. aastal uusi lepinguid ei sõlmitud. Fondist on välja antud 3 236 714 eurot.

Sihtasutus allkirjastas Maaeluministeeriumiga 13.06.2017 Halduslepingu nr 16 muutmise lepingu nr 177, Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 rahastamisvahendite

haldamiseks ja rakendamiseks. Muutmise lepingu alusel haldab sihtasutus rahastamisvahendit „Vesiviljelustoodete tootmisega alustavate või tegelevate ettevõtete investeerimislaen“. Rahastamisvahendi rakendamiseks on ette nähtud 4 000 000 eurot. Maaeluministerium oli seisuga 31.12.2019 teinud sihtfondi sissemaksid kokku summas 2 000 000 eurot. 2019. aastal sõlmiti 3 laenulepingut, kokku summas 300 000 eurot.

3. Nõuandeteenuse pakkumine

Alates 2015. aasta juulist töötab Maaelu Edendamise Sihtasutuse osana põllu- ja maamajanduse nõuandeteenistus, mis pakub maapiirkondade ja väikelinnade ettevõtjatele nõustamisteenuseid neile olulistes valdkondades. Maaeluministeriumiga sõlmitud käsunduslepingu nr 180 alusel on põllumajandustootjate nõustamisel võimalik kasutada Maaelu Arengukava (MAK) vahenditest rahastatavat nõuandetoetust, mis on olenevalt valdkonnast kuni 90% nõustamise mahust, kuid mitte enam kui 3 000 eurot ettevõtja kohta aastas.

Nõuandeteenistust käsitletakse eraldiseisva majandusüksusena, millel on oma eelarve. Nõuandeteenistuse tegevust planeerib ja nõustab nõuandev nõukoda, kuhu kuuluvad Maaeluministeriumi, põllumajandustootjate, teadusasutuste, jt huvitatud osapoolte esindajad.

Nõuandeteenistuses on juurutatud ja AS Metrosert poolt sertifitseeritud ISO 9001:2015 standardile vastav kvaliteedijuhtimissüsteem.

Nõuandeteenuste osutamiseks töötas seisuga 31.12.2019 nõuandeteenistuses töölepingu alusel 16 konsulenti ning käsunduslepingu alusel 39 konsulenti.

2019. aastal osutati käsunduslepingu nr 180 alusel nõuandeteenuseid 2862 kliendile, kellega sõlmiti 3254 nõustamislepingut. Enim osutati nõuandeteenuseid toetuste taotlemise, loomakasvatuse ja taimekasvatuse valdkonnas.

Nõuandeteenustest saadud müügitulu moodustas 2019. aastal 1 119 553 eurot.

4. Sihtasutuse tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

Vabariigi Valitsuse 9. augusti 2018 korraldusega nr 201 „Maaelu Edendamise Sihtasutuse Sihtkapitali suurendamine ja raha eraldamine“, tagatiste ja käibekapitalilaenude pakkumiseks põllumajandustootjatele ebasoodsatest ilmastikutingimustest ning kliima- ja loodusnähtudest tingitud olukorra leevendamiseks, kinnitati asutajaõiguste teostaja 15.08.2018 otsusega nr 1.3-1/6 ja 16.08.2018 otsusega nr 1.3-1/7, Maaelu Edendamise Sihtasutuse sihtkapitali suurendamine 20 000 000 euro võrra. Sihtasutus alustas taotluste vastuvõtmisega 21. augustil ja laenuaotluste menetlemise ja väljamaksetega 27. augustil ning peatas laenude andmise 31.05.2019 juhatusel otsusega nr 1-2.1/18.

Maaeluministri 08. augusti 2019 otsusega nr 1.3-1/945 „Maaeluministri suunised Maaelu Edendamise Sihtasutuse strateegia koostamiseks“, anti sihtasutusele suunised strateegia koostamiseks. Samuti maaeluministrile ettepanekute koostamiseks strateegias olevate tegevuste elluviimiseks vajalikest algatustest Maaeluministeriumi, Valitsuse ja Riigikogu tasandil.

5. Maaelu maine kujundamine

Maaelu Edendamise Sihtasutus tunnustas 2019. aastal maapiirkonna ettevõtjaid ja inimesi, kes on andnud tähelepanuväärse panuse põllumajanduse arendamiseks ning olnud oma tegevusega teistele eeskujuks. Välja anti järgmised aunimetused: parim lihaveisekarjakasvataja, parim piimakarjakasvataja, parim taimekasvataja, parim maamajanduseriala õpetaja, parim maamajanduseriala õpilane.

Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli maamajandusega seotud õppekavade üliõpilastele ühekordse õppetoetuse määramise raames maksti toetust kahele Eesti Maaülikooli üliõpilasele 2000 eurot.

Maapiirkonna ettevõtluse elavdamise ja maaelu maine tõstmise eesmärgist tulenevalt osaleb sihtasutus koostööpartnerina projektides, mis aitavad kaasa maaelu maine ning elu- ja ettevõtluskeskkonna parendamisele maapiirkonnas.

Sihtasutuse esindajad on liikmed mitmetes komisjonides-nõukogudes ja konkursside komisjonides.

6. Arendustegevus

2019. aastal jätkas Sihtasutus tegevustega, mis on vajalikud Maaettevõtlusfondi loomiseks. Sihtasutus viis 2019. aastal läbi rahvusvahelise hanke Maaettevõtlusfondi valitseja leidmiseks, mille tulemusel kvalifitseerus kaks pakkujat. Sihtasutus valib pakkujate seast fondivalitseja välja 2020. aastal.

2019. aasta teisel poolel töötas sihtasutus vastavalt suunistele välja Maaelu Edendamise Sihtasutuse strateegia aastateks 2020-2030. Strateegia kinnitati nõukogu 11.02.2020 otsusega nr 3. Strateegia on aluseks sihtasutuse aastapõhiste tegevuskavade ja eelarvete koostamisel.

Vastavalt maaeluministri suunistele on sihtasutus uute tegevustena planeerinud ja tegevuspõhimõtted välja töötanud Sihtfondi Maakapital ja Sihtkapitali Kodu Maale ja Sihtfondi Merekapital loomiseks. Sihtfondi Maakapital eesmärk on põllumajandusliku maakasutuse stabiilsuse ja jätkusuutlikkuse tagamine riigi omandis olevatel maatulundusmaadel. Sihtkapitali Kodu Maale eesmärk on maale elama asujatele eluasemekohtade rajamine ning võimalusel toetuste maksmine eraisikutele. Sihtfondi Merekapital eesmärk on uute laevade ehitamise toetamine.

2019. aastal jätkas sihtasutus läbirääkimisi krediidasutustega uute koostöölepingute sõlmimise eesmärgil. Enamuse koostööpartneritega jõuti ka uue koostööleppe allkirjastamiseni.

Oma tegevuste kajastamiseks avaldas Maaelu Edendamise Sihtasutus, sealhulgas nõuandeteenistus, 2019. aastal 6 pressiteadet. Sihtasutust kajastati meedias enam kui 500 korral.

7. Töökeskkond ja töötajad

Majandusaastal olulisi muudatusi sihtasutuse töötajate osas ei toimunud. 2019. aastal töötajaid ei lisandunud.

Seisuga 31.12.2019 oli töölepingu alusel töötavaid töötajaid 33: finantsteenuste valdkonnas 12 ja nõuandeteenistuse valdkonnas 21 töötajat, sealhulgas 16 konsulenti.

Juhatuse koosseisus muudatusi ei toimunud, juhatus on kaheliikmeline.

Nõukogu koosseis muutus 2019. aastal kaheksal korral: tagasi kutsuti 13 ja määrati 8 liiget. 31.12.2019 seisuga oli sihtasutuse nõukogus 9 liiget.

Töötajate täiendkoolitamise kavandamisel jätkati varasema praktikaga, mille kohaselt sobivate koolituste valimisel lähtutakse töötaja vajadustest ning juhatuse tähelepanekutest. Täiendati ning süstematiseeriti dokumendihaldussüsteemi ning töötajate andmete kajastamist süsteemis vastavalt 25.05.2018 jõustunud Isikuandmete kaitse üldmäärusele.

2019. aastal määras sihtasutus andmekaitsepetsialisti ja kinnitas isikuandmete töötlemise korra. Kaardistati sihtasutuse isikuandmete töötlemise protsessid, sh andmete töötlemise eesmärgid ja alused, mille tulemusel valmis isikuandmete töötlemise ülevaade.

Töö- ja käsunduslepinguga töötajatele tutvustati isikuandmete töötlemise korda ja koguti isikuandmete töötlemise nõusolekud. Koostati ja kinnitati sihtasutuse jälgimisseadmete kasutamise kord.

Ramatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	41 902 191	38 657 280	2
Nõuded ja ettemaksed	14 212 331	11 081 743	3
Kokku käibevarad	56 114 522	49 739 023	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	64 116 611	59 348 038	3
Materiaalsed põhivarad	1 530 230	1 561 928	5
Kokku põhivarad	65 646 841	60 909 966	
Kokku varad	121 761 363	110 648 989	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	158 173	176 371	7
Eraldised	3 753 757	2 808 034	8
Kokku lühiajalised kohustised	3 911 930	2 984 405	
Pikaajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	48 394 346	39 594 281	7
Eraldised	6 813 647	6 271 175	8
Kokku pikaajalised kohustised	55 207 993	45 865 456	
Kokku kohustised	59 119 923	48 849 861	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	53 206 971	53 206 971	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	8 592 157	7 815 441	
Aruandeaasta tulem	842 312	776 716	
Kokku netovara	62 641 440	61 799 128	
Kokku kohustised ja netovara	121 761 363	110 648 989	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	1 100 440	938 674	10
Netotulu finantsinvesteeringutelt	1 732 962	1 053 010	11
Tulu ettevõtlusest	3 689 500	3 734 150	12
Muud tulud	122 404	33 689	13
Kokku tulud	6 645 306	5 759 523	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-43 324	-35 545	14
Mitmesugused tegevuskulud	-4 197 891	-3 506 883	15
Tööjõukulud	-1 506 660	-1 379 888	16
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-31 698	-35 263	5
Muud kulud	-23 421	-25 228	17
Kokku kulud	-5 802 994	-4 982 807	
Põhitegevuse tulem	842 312	776 716	
Aruandeaasta tulem	842 312	776 716	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	842 312	776 716	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	31 698	35 263	5
Kokku korrigeerimised	31 698	35 263	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-7 899 161	-24 001 511	3
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	10 270 062	7 919 011	7,8
Kokku rahavood põhitegevusest	3 244 911	-15 270 521	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	0	-30 000	5
Kokku rahavood investeerimistegevusest	0	-30 000	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud sihtkapital	0	20 000 000	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	0	20 000 000	
Kokku rahavood	3 244 911	4 699 479	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	38 657 280	33 957 801	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	3 244 911	4 699 479	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	41 902 191	38 657 280	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/ Osakapital nimiväärtuses/ ReserVKapital	Akumuleeritud tulem	
31.12.2017	33 206 971	7 815 441	41 022 412
Aruandeaasta tulem	0	776 716	776 716
Asutajate ja liikmete sissemaksud	20 000 000	0	20 000 000
31.12.2018	53 206 971	8 592 157	61 799 128
Aruandeaasta tulem	0	842 312	842 312
31.12.2019	53 206 971	9 434 469	62 641 440

Maaeluminister esitas rahandusministeeriumile 2018. aastal raha eraldamise taotluse valitsuse reservfondist, et luua võimalus põllumeestele soodsa laenu andmiseks põuast tingitud käibevahendite puuduse leevendamiseks ning toetada käendustegevust.

Vabariigi Valitsus otsustas 09.08.2018 korraldusega Maaelu Edendamise Sihtasutusele 20 miljoni euro eraldamise sihtkapitaliks, eesmärgiga leevendada põuakahjustuste mõjusid.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Sihtasutuse asutajaõigusi teostab Eesti Vabariigi Maaeluministeerium. Sihtasutuse eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luues paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet.

Sihtasutuse tegevust laenamisel, tagamisel, toetamisel, finantskorraldusvahendite rakendamisel ja sihtfondide haldamisel reguleerivad Euroopa Komisjoni riigiabi load, teatised, määrused ning Maaelu ja Põllumajandusturu ning Kalandusturu korraldamise seadus.

Riigivaraseaduse tähendusest tulenevalt on Maaelu Edendamise Sihtasutus riigi sihtasutus.

Sihtasutuse tegevus finantseerijana on krediidi andmine maaettevõtjatele ja mittetulundusühingutele otse või läbi edasilaenavate institutsioonide, milleks on pangad, liisingettevõtted ja hoiu-laenuühistud. Sihtasutuse käsutuses olev raha laenatakse edasi sihtotstarbeliselt. Käesoleva aruande koostamise hetkel ei oma sihtasutus kohustust maksta finantseerimisasutuste, maaettevõtjate ja mittetulundusühingute poolt sihtasutusele tagasi makstud summasid tagasi riigieelarvesse. Sihtasutuse põhikirja kohaselt antakse sihtasutuse lõpetamise korral tema likvideerimisel järelejäänud vara üle autajale (Eesti Vabariigile).

Sihtasutuse tegevus tagajana on käendada või garanteerida finantseerimisasutuste ees maaettevõtjate ja mittetulundussektori laene.

Sihtasutuse käendus on tagatis ettevõtja ja mittetulundussektori võlakohustustele. Sihtasutuse tegevus finantskorraldusvahendite rakendajana on sihtfondide haldamine. Sihtfondide haldamisel on sihtasutusel õigus valitsemistasule, mille suurus ja finantseerimisallikas lepitakse kokku sihtasutuse ja maaeluministeeriumi vahelistes rahastamis või halduslepingutes.

Toetustest annab sihtasutus toetusi kutseõppeasutuste maamajanduslike erialade õpilastele ja Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilastele. Lisaks tunnustab sihtasutus parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat, annab välja parima piima- ja lihavesikaskvatataja aunimetused ning parima taimekasvatataja aunimetuse. Samuti maksab sihtasutus riigieelarve seadusest ning teistest seadustest ja määrustest tulenevaid sihtotstarbelisi toetusi ja tasusid.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas raamatupidamise seaduse ja Eesti finantsaruandluse standardiga.

Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvahelisel tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mida täiendab avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend. Kuna Maaelu Edendamise Sihtasutus on riigi valitseva mõju all olev sihtasutus on ta avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist tulenevalt riigiraamatupidamiskohustuslane ja tal on kohustus esitada saldoandmikke.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Peamised arvestuspõhimõtted, mida kasutati raamatupidamise aastaaruande koostamisel, on toodud allpool. Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Äriregistri teabesüsteemis. Koostamisel on kasutatud Äriregistri teabesüsteemi vorme ja lisasid, mis osaliselt erinevad oma esitlusviisi poolest avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi arvestuspõhimõtetest.

Finantsvarad

Finantsvaradeks loetakse raha, aktsiaid, väärtpapereid, viitlaekumisi ning lühi- ja pikaajalisi laene ja nõudeid.

Finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus.

Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara otseselt seotud tehingukulutusi. Finantsvarad on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Laene, mille tagasinõude lõpptähtaeg on pikem kui üks aasta bilansipäevast kajastatakse pikaajaliste laenedena. Lühiajaliste laenedena kajastatakse lühiajalisi laene ja pikaajaliste laenede lühiajalist osa, mis kuulub tasumisele järgmisel aruandeperioodil.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui sihtasutus kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab Maaelu Edendamise Sihtasutus omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha ja pangakontode kirjel olevaid arvelduskontode jääke krediidasutustes ja riigikassas (v.a arvelduskrediit) ning lühiajalisi või katkestatavaid tähtajalisi deposiite, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Sihtasutuse rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil, mille puhul on põhitegevuse rahavoogude leidmiseks korrigeeritud

tegevustulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju põhitegevusega seotud varade ning kohustiste saldode muutused. Investeeringis- ja finantseerimistegevused on kajastatud otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutatehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpannga välisvaluutakursside alusel. Aruandeperioodil ei ole sihtasutus välisvaluutas tehinguid teostanud ega saanud välisvaluutatehingutest kasumeid ega kahjumeid.

Finantsinvesteeringud

Lühiajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse lühiajalise kauplemise eesmärgil hoitavaid väärtpapereid (aktsiad, võlakirjad, fondide osakud jne) ning kindla lunastustähtajaga väärtpapereid, mille lunastustähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast. Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse väärtpapereid, mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul (v.a investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse) ning kindla lunastustähtajaga väärtpapereid, mille lunastustähtaeg on hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja muudesse omakapitali- ja võlainstrumentidesse (v.a osalused tütar- ja sidusettevõtjates ja lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid) kajastatakse nende õiglasel väärtuses, kui see on usaldusväärselt hinnatav. Õiglase väärtusena kasutatakse bilansipäeva börsinoteeringut. Kui õiglane väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav, kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (s.o algne soetusmaksumus miinus võimalikud allahindlused, kui investeeringu kaetav väärtus on langenud alla bilansilise väärtuse).

Finantsinvesteeringuid võlakirjadesse ja muudesse võlainstrumentidesse, mida hoitakse lunastustähtajani, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemist intressimäära. Finantsinvesteeringute oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval. Aruandeperioodil ei ole sihtasutus finantsinvesteeringuid teostanud.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ja ettemakseid kajastatakse bilansil korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o soetusväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused). Iga nõude laekumise tõenäosust on hinnatud võimaluse korral eraldi. Nõuete hindamisel võetakse arvesse nii bilansipäevaks teadaolevaid kui ka bilansipäeva järgseid kui aruande koostamiseni selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõude laekumise tõenäosust. Nõuded, mille sissenõudmiseks ei ole võimalik või majanduslikult kasulik meetmeid rakendada, on hinnatud lootusetuks ning bilansist välja kantud. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude laekumiseks.

Laenude hindamine

Sihtasutus tegutseb pankade ja liisingfirmade finantseerijana, mis annavad saadud finantseeringu edasi lepinguliselt määratletud klientidele. Samuti annab sihtasutus otselaene vastavalt nõukogu poolt kinnitatud laenumetmetele.

Allahindlused võimalike laenukahjumite katteks seisuga 31. detsember 2019 ja 2018 on kajastatud vastavalt sihtasutuse riskide hindamise ja eraldiste moodustamise juhendis kehtestatud arvestuspõhimõtetele ning näitavad tõenäolise kahjumi hinnangulist suurust. Ebatõenäoliselt laekuvad laenud koosnevad individuaalsest allahindlusest sihtasutuse poolt hoiu-laenuühistele ja otse laenusaaajale antud laenudele. Laenud klassifitseeritakse nelja riskiklassi: korras, riskantne, kahtlane ja kardetav.

Allahindluse taseme määramisel on arvestatud olulisi teadaolevaid tegureid, mis mõjutavad laenude tagasisaamist ning tagatise olemasolu korral selle väärtust. Lõplikud kahjumid võivad erineda antud hinnangutest. Allahindluse tegemisel arvestatakse eelkõige järgnevaid faktoreid : tagatise olemasolu ja piisavus, laenaja finants-majanduslik olukord, laenaja maksekäitumine, meetmed, mida on tarvitusele võetud probleemse kliendi finantsolukorra parandamiseks, bilansipäeva eelne ja järgne turu üldseisund ning sündmused.

Kulu ebatõenäoliselt laekuvate laenusummade allahindlusest kajastatakse perioodi tulemiaruaande kirjel "Mitmesugused tegevuskulud". Aruandeperioodil laekunud, kuid eelnevalt allahinnatud laenuõuded ning allahindluse vähendamised kajastatakse samal kulukirjel vastukandena. Intressi mittekanvdav laenu ja turuintressimäärast erineva intressimääraga laenud kajastatakse nõude tekkimisel nüüdisväärtuses kasutades sihtasutuse sisemist intressimäära ning nõude nimiväärtuse ja nüüdisväärtuse vahe on amortiseeritud nõude maksimistähtajani jäänud perioodi jooksul. Laenude ümberhindlus nüüdisväärtusesse kajastatakse tulemiaruaande kirjel "Netotulu finantsinvesteeringutelt".

Vastavalt sihtasutuse nõukogu otsusele on sihtasutuse sisemine intressimäär (baasintress) Euroopa Keskpannga poolt avaldatud Euroopa Keskpannga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär pluss 0,5%. Aruandeperioodil sihtasutus ei ole andnud sisemisest intressimäärast madalama intressiga laene ning sihtasutuse bilansil nüüdisväärtusesse ümberhinnatud laene ja nõudeid ei ole.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seonduvatest väljaminekutest.

Põhivara kulumit arvestatakse lineaarmetodil, lähtudes vara majanduslikult kasulikest elueast. Kuluminormid on sihtasutuses kasutusel

olevatel põhivara gruppidel alljärgnevad:

- masinad ja seadmed 33-40%;
- kontoriinventar 25-33%;
- transpordivahendid 20%;
- ehitised 2-5%;
- kunstiteosed 0%;
- maa 0%.

Tulenevalt Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendist on materiaalse ja immateriaalse põhivara, kinnisvarainvesteeringute ja bioloogilise vara arvelevõtmise piirmäär 5 000 eurot ilma käibemaksuta.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5000

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

Kapitalirendi alusel renditud vara kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas. Makstavad rendimaksud jagatakse finantskulukuks ja kohustuse vähendamiseks. Finantskulud kajastatakse rendiperioodi jooksul. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Finantskohustisteks loetakse tasumata arveid, viitvõlgasid ning lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi ja eraldisi.

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumus, milleks on antud kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi. Kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt sellest, kas kohustise eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumus. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud. Kõik teadaolevad finantskohustised ja eraldised kajastatakse bilansis, kui nende suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata ning nende realiseerumine on tõenäoline.

Finantskorraldusvahendi sihtfondid

Sihtasutus valitseb vesiviljelusega tegelevatele ettevõtete laenu sihtfondi (Kalanduse sihtfondi), kalanduse tootjate investeeringute kaasfinantseerimise laenu sihtfondi (Kalapüügiühistute sihtfondi), vesiviljelusega tegelevatele ettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfondi (KFI käibelaenu sihtfond) ning Euroopa Liidu 2014-2020 finantsperioodi Eesti maaelu arengukava (MAK-i) ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF-i) vahendite baasil loodud sihtfonde.

KFI käibelaenu sihtfond moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud maksetest vesiviljelusega tegelevatele ettevõtete käibekapitali laenude finantseerimiseks. MAK sihtfondi eesmärgiks on finantseerida põllumajandustoodete tootmise ja töötlemise ning maaettevõttele mitmekesistamise valdkonnas kavandatavaid investeeringuid ja EMKF sihtfondide eesmärgiks on finantseerida kalatöötlemise ja vesiviljeluse valdkonnas kavandatavaid investeeringuid.

Sihtasutus valitseb sihtfondide vahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel. Sihtfondide vahendeid hoitakse sihtasutuse varast lahus. Sihtasutuse ülesanne on laenuaotluste menetlemine, taotlejate krediivõimelisuse hindamine, krediteerimisotsuste langetamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja haldamine s.h. iga-aastane laenuportfelli audit ning hinnangu andmine portfelli väärtusele ja kvaliteedile. Sihtfondide laenudest tulenevad hüved ja riskid ei ole seotud sihtasutuse põhitegevuse tulemiga. Sihtfondide vahenditest laenugevuse korraldamiseks kasutab sihtasutus oma laenugevuses juba kehtivaid reegleid, mis on kooskõlastatud Maaeluministeeriumiga.

Sihtasutuse ja sihtfondide laenugevust reguleerivad dokumendid on järgmised:

sihtasutuse põhikiri; laenude ja laenu tagatiste teenindamise, krediidiriski jälgimise ning allahindluste ja eraldiste moodustamise põhimõtted; riskide hindamise ja eraldiste moodustamise juhend; nõuete lootusetuks tunnistamise kord; nõuete võõrandamise kord; rahaliste vahendite kasutamise kord ja arvestus.

Sihtfondide vahenditest antavate laenude kriteeriumid on fikseeritud rahastamislepingutes. Sihtfondide vahenditest antava laenu intress ei ole madalam, kui krediidi- või finantseerimisasutuse laenuotsuse tingimustes või intressi määramise aluseks on krediidi- või finantseerimisasutuse antud krediidireiting või intress määratakse Euroopa Komisjoni viite ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi alusel vastavalt ettevõtja krediidireitingule ja pakutavale tagatisele. Kui laenuvõtja kohta puuduvad andmed varasemate laenude ja nende tagasimaksmise kohta või tal ei ole bilansile tuginevat krediidireitingut (näiteks tegevust alustavad ettevõtjad) tuleks baasmäär suurendada vähemalt 400 baaspunkti võrra (sõltuvalt tagatistest) ning marginaal ei tohi kunagi olla madalam emaaettevõtja suhtes kohaldatavast marginaalist.

Sihtfondide väärtuse hindamine ja vahendite tagastamise põhimõtted

Sihtfondi vara puhasväärtuse määramiseks arvutatakse sihtfondi varade väärtus, millest arvatakse maha nõuded sihtfondi vastu, mis tulenevad valitsemistasudest ja muudest sihtfondi valitsemisega seotud Maaeluministeeriumi poolt eelaktsepteeritud (lubatud) kuludest. Vara väärtuse määramise põhimõtete ja meetodite valikul ning kasutamisel arvestab sihtasutus lisaks õigusaktidele ja rahastamise lepingule üldist õigustatud huvi ning sihtfondi liiki, poliitikat, kehtivaid reegleid ja standardeid, samuti võimalike alternatiivsete hindamismeetodite põhimõtteid ja nende usaldusväärsust. Õiglase väärtuse (vara tõenäoline müügihind, mille eest on võimalik vahetada vara või arveldada kohustust teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus) leidmisel, teeb sihtasutus hindamise otsuse ja hindamise põhimõtted üldjuhul dokumenteeritud viitega ning neid piisava selgusega kirjalikult põhjendades.

Sihtfondide rahaliste vahendite jääk kontol (hoius) võetakse arvesse nominaalväärtuses. Debitoorse võlgnevuse õiglase väärtuse määramisel hinnatakse debitoorsed võlgnevused tõenäoliselt laekuvates summades. Kui see aga ei ole võimalik või asjakohane, siis kasutatakse teisi eelkõige üldtunnustatud meetodeid. Kinnisaja väärtus määratakse atesteeritud kinnisvarahindaja poolt antud hindamisakti alusel või muul sihtfondide tingimustes sätestatud viisil. Muu võimaliku sihtfondide vara väärtuseks on selle õiglase väärtus. Avaldatud sihtfondide vara puhasväärtus kehtib kuni järgmise puhasväärtuse avaldamiseni.

Sihtfondide vahenditest on abikõlblik ka laenude väljastamisega tekkinud kahju ja sihtfondide varade ümberhindamise kulu. Sihtfondide raames välja antud laenudest sihtasutusele tekkinud kahju hüvitamine toimub sihtfondide vahendite arvelt ka pärast sihtfondide tegevuse abikõlbliku perioodi lõppu. Kalanduse sihtfondi raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 31. detsembrini 2015.aasta ning Kalapüügiühistute sihtfondi raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 30. juunini 2016.aastani. Kalanduse kui ka Kalapüügiühistute sihtfondi laekunud kõik rahalised vahendid laenati välja abikõlblikul perioodil ja seetõttu ei tekkinud sihtasutusel kohustust sihtfondi laekunud vahendite tagastamiseks.

MAK ja EMKF sihtfondide raames tehtavad tegevused on abikõlblikud kuni 31. detsembrini 2023. aastani. Sihtasutus tagastab PRIA-le 31. detsembril 2023. aasta seisuga kasutamata rahalised vahendid hiljemalt 1. märtsiks 2024. aastal.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Käendatud laenude riskide hindamine ja käenduskaalumite eraldiste moodustamine

Eraldis käenduskaalumite katmiseks väljendab tõenäolist kahju, mis võib tuleneda käendatava laenu mittetagastamisest laenuaaja poolt krediidiasutustele, mille tulemusena kuulub käenduse ulatuses (maksimaalselt 80% laenusaldost) laen tasumisele sihtasutuse poolt. Nimetatud kahjude katteks on moodustatud eraldis.

Sihtasutuse poolt käendatud laenude hindamisel kasutatakse nelja kategooriat, kus laenude riskitase ulatub korras laenudest kuni kahjumisse kantavate laenudeni. Vastavalt laenu riskitasemele moodustatakse käenduskaalumite eraldised iga laenu kohta individuaalselt. Riskikategooriasse paigutamise aluseks on iga käendatava laenu analüüs, mille käigus hinnatakse laenu saaja finantsmajanduslikku olukorda ja võimekust tasuda laenu põhiosa ning intressimakseid.

Tingimuslikud varad ja nende kajastamine

Tingimuslik vara on võimalik vara, mille realiseerumine ei ole kindel. Tingimuslikke varasid ei kajastata sihtasutuse bilansis, kuid informatsioon oluliste tingimuslike varade kohta avalikustatakse aruande lisades. Lisades ei avalikustata selliseid tingimuslikke varasid, mille realiseerumine on vähemtõenäoline kui mitterealiseerumine. Analoogselt bilansis kajastatud varadega hoitakse sihtasutuse tingimuslikke varasid ja sihtfondide tingimuslikke varasid lahus ning nende osas peetakse eraldi arvestust.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimine toimub Euroopa Liidu fondidest ja riigieelarvest Maaeluministeeriumi kaudu.

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist (tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega). Varade sihtfinantseerimise korral kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna selles perioodis, millal sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis põhivarana arvele.

Toetuste maksmise mahud ja saajad kinnitatakse sihtasutuse nõukogu otsustega.

Tulud

Sihtasutuse tulu koosneb käendustasudest, sihtfinantseerimisest ja toetustest, käendus- ja sihtfondide valitsemistasudest ning intressi- ja nõustamisteenuste tulust. Käendustasu teenitakse krediidi- ja finantseerimisasutustele väljastatud käendukohustuse eest. Intressitulu teenitakse väljastatud laenudelt (s.h edasilaenavatelt finantsinstitutsioonidelt), tähtajalistelt deposiitidelt, võlakirjadelt ja pangakontode saldodelt. Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Tulud kajastatakse tekkepõhiselt.

Kulud

Sihtasutuse kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisega kaasnevad mittetagastatavad maksud ja lõivud kajastatakse soetamise momendil kuluna, mitte varade ega varude soetusmaksumusena.

Seotud osapooled

Sihtasutuse seotud osapoolteks on loetud:

- Sihtasutuse tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või Sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Nõudmiseni hoiused krediitiasutustes	7 672 820	5 909 866
Nõudmiseni hoiused Riigikassas	11 041 186	15 960 600
Sihtfondide nõudmiseni hoiused Riigikassas	15 188 185	7 786 814
Tähtajalised hoiused krediitiasutustes ja Riigikassas	8 000 000	9 000 000
Kokku raha	41 902 191	38 657 280

Lühiajaliste ja katkestatavate tähtajaliste hoiuste keskmine intressimäär 2019. ja 2018. oli vastavalt 1,15% ja 1,08%.

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	172 451	172 451	0	0
Ostjatelt laekumata arved	172 451	172 451	0	0
Maksude ettemaksud ja tagasinõuded	1 328	1 328	0	0
Ettemaksud	19 601	19 601	0	0
Tulevaste perioodide kulud	19 213	19 213	0	0
Muud makstud ettemaksud	388	388	0	0
Tekkepõhised intressid laenuidelt ja depositeidelt	580 435	580 435	0	0
Käendustasude nõuded	720 459	720 459	0	0
Laenud krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel	12 309 991	1 578 569	6 263 457	4 467 965
Laenud ettevõtjatele	33 643 410	10 046 702	15 879 995	7 716 713
Laenud hoiu-laenuühistutele	313 318	125 714	156 606	30 998
Laenud mittetulundusühingutele	890 555	359 892	530 663	0
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud ja nõuded	-3 890 894	-1 174 752	-1 849 522	-866 620
Laenud Kalanduse sihtfondist	3 526 994	967 311	2 406 669	153 014
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud Kalanduse sihtfondist	-2 316 300	-635 267	-1 580 543	-100 490
Laenud KFI käibelaenu sihtfondist	542 136	428 364	113 772	0
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud KFI käibelaenu sihtfondist	-322 187	-254 573	-67 614	0
Laenud Kalapüügiühistute sihtfondist	1 077 520	0	193 130	884 390
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud Kalapüügiühistute sihtfondist	-53 876	0	-9 656	-44 220
Laenud EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondist	3 236 714	0	441 676	2 795 038
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondist	-181 500	0	-24 767	-156 733
Laenud EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondist	353 228	137 072	216 156	0
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondist	-176 002	-68 298	-107 704	0
Laenud EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondist	653 286	32 765	205 925	414 596
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondist	0	0	0	0
Laenud MAK sihtfondist	30 497 053	1 315 565	9 746 355	19 435 133
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud MAK sihtfondist	-3 268 778	-141 007	-1 044 647	-2 083 124
Kokku nõuded ja ettemaksud	78 328 942	14 212 331	31 469 951	32 646 660

--

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	322 287	322 287	0	0
Ostjatelt laekumata arved	322 287	322 287	0	0
Ettemaksed	17 129	17 129	0	0
Tulevaste perioodide kulud	16 910	16 910	0	0
Muud makstud ettemaksed	219	219	0	0
Tekkepõhised intressid laenuidelt ja depositeidelt	372 659	372 659	0	0
Käendustasude nõuded	823 755	823 755	0	0
Laenu krediid- ja finantseerimisasutuste vahendusel	13 185 696	2 516 039	6 888 370	3 781 287
Laenu ettevõtjatele	26 053 155	4 809 701	16 100 345	5 143 109
Laenu hoiu-laenuühistutele	507 511	183 490	285 277	38 744
Laenu mittetulundusühingutele	747 163	348 123	399 040	0
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid ja nõuded	-3 730 157	-723 677	-2 294 605	-711 875
Laenu Kalanduse sihtfondist	4 071 602	586 840	3 084 773	399 989
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid Kalanduse sihtfondist	-2 117 184	-305 150	-1 604 044	-207 990
Laenu KFI käibelaenu sihtfondist	594 751	454 195	140 556	0
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid KFI käibelaenu sihtfondist	-280 195	-213 977	-66 218	0
Laenu Kalapüügiühistute sihtfondist	1 077 520	1 077 520	0	0
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid Kalapüügiühistute sihtfondist	-53 876	-53 876	0	0
Laenu EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondist	385 451	88 711	296 740	0
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondist	-25 721	-5 919	-19 802	0
Laenu EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondist	3 086 714	0	108 393	2 978 321
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondist	-126 500	0	-4 442	-122 058
Laenu EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondist	302 904	0	4 183	298 721
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondist	0	0	0	0
Laenu MAK sihtfondist	27 128 395	843 373	6 831 659	19 453 363
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid MAK sihtfondist	-1 913 278	-59 480	-481 815	-1 371 983
Kokku nõuded ja ettemaksed	70 429 781	11 081 743	29 668 410	29 679 628

Ostjatelt laekumata arvetes oli seisuga 31. detsember 2019. aasta kajastatud PRIA-st laekumata sihtotstarbelised toetused, nõuded nõustamisteenuse klientidele ja maa rent.

Krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel antud laenude keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2019. aasta ja 2018. aasta oli vastavalt 0,94% ja 0,96%. Sihtasutuse otselaenude keskmine tootlus (laenud ettevõtjatele, laenud hoiu-laenuühistutele ja laenud mittetulundusühingutele) seisuga 31. detsember 2019. aasta ja 2018. aasta oli vastavalt 4,83% ja 3,87%. Sihtasutuse omavahenditest antud laenude keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2019. aasta ja 2018. aasta oli vastavalt 3,69% ja 2,78%. Kõikide laenude alusvaluuta oli euro.

Laenude allahindlus oli moodustatud sihtasutuse otselaenudele ja sihtfondidest antud laenudele. Ebatõenäoliselt laekuvate sihtasutuse otselaenude ja nõuete saldo oli 2019. aastal suurenenud summas 160 737 eurot. Laenude allahindluse suurenemine 2019. aastal oli tingitud hinnangute muutusest laenu tagastamiseks panditud varade väärtuste arvestamisel, laenuvõtjate bilanssidele tugineva krediidivõime muutustest ning otselaenu portfelli mahu suurenemisest. Otselaenude laenuportfell suurenes 2019. aastal summas 6 663 747 eurot. Informatsiooni ebatõenäoliselt laekuvate laenude ja nõuete kulu kohta vaata Lisa 15. Sihtotstarbelistele laenudele, mis oli laenatud läbi litsentseeritud krediidiasutuste või nende kontserni kuuluvate finantseerimisasutuste allahindlus puudub, sest kõik laenude tagastamisega seotud riskid kannavad krediidiasutused. Kui laenu saanud ettevõtja sattub makseraskustesse, peab krediidiasutus lepingu kohaselt laenu ikkagi sihtasutusele tagasi maksma. Sihtasutuse otselaenude ja sihtfondidest antud laenudele allahindluste jaotus tähtaja järgi on kajastatud samas proportsioonis laenuportfellide perioodiliste tagasimaksetega. Kõikide laenuportfellide tagasimakse prognoos teostatakse bilansipäeval.

Kalanduse sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2019. aasta 12 kehtivat laenulepingut ja laenuportfelli suurus seisuga 31. detsember 2019. aasta oli 3 526 994 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 339 300 eurot ja keskmiseks laenuportfelli intressiks oli 2,4%. Kalanduse sihtfondi laenudele oli seisuga 31. detsember 2019. aasta moodustatud allahindlusi summas 2 316 300 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 7 ja Lisa 12.

Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest moodustati vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond (KFI käibelaenu sihtfond). KFI käibelaenu sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2019. aasta 10 kehtivat laenulepingut ja laenuportfelli suurus seisuga 31. detsember 2019. aasta oli 542 136 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 54 214 eurot ja keskmiseks laenuportfelli intressiks oli 1,7%. KFI käibelaenu sihtfondi laenudele oli seisuga 31. detsember 2019. aasta moodustatud allahindlusi summas 322 187 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 7 ja Lisa 12.

Kalapüügiühistute sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2019. aasta üks kehtiv laenuleping ja laenuportfelli suurus seisuga 31. detsember 2019. aasta oli 1 077 520 eurot. Laenulepingu intressiks oli 3,0%. Kalapüügiühistute sihtfondi laenule oli seisuga 31. detsember 2019. aasta moodustatud allahindlus summas 53 876 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 7 ja Lisa 12.

EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2019. aasta 7 kehtivat laenulepingut ja laenuportfelli suurus seisuga 31. detsember 2019. aasta oli 353 228 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 50 461 eurot ja keskmiseks laenuportfelli intressiks oli 3,6%. EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondi laenudele oli seisuga 31. detsember 2019. aasta moodustatud allahindlusi summas 176 002 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 7.

EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2019. aasta 6 kehtivat laenulepingut ja laenuportfelli suurus seisuga 31. detsember 2019. aasta oli 3 236 714 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 539 452 eurot ja keskmiseks laenuportfelli intressiks oli 4,0%. EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondi laenudele oli seisuga 31. detsember 2019. aasta moodustatud allahindlusi summas 181 500 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 7 ja Lisa 12.

EMKF vesiviljeluslaenude sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2019. aasta 5 kehtivat laenulepingut ja laenuportfelli suuruseks seisuga 31. detsember 2019. aasta oli 653 286 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 130 657 eurot ja laenulepingute keskmiseks intressiks oli 2,3%. EMKF vesiviljeluslaenude sihtfondi laenudele seisuga 31. detsember 2019. aasta allahindlusi ei moodustatud. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 7 ja Lisa 12.

MAK sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2019. aasta 152 kehtivat laenulepingut ja laenuportfelli suurus seisuga 31. detsember 2019. aasta oli 30 497 053 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 200 639 eurot ja keskmiseks laenuportfelli intressiks oli 3,2%. MAK sihtfondi laenudele oli seisuga 31. detsember 2019. aasta moodustatud allahindlusi summas 3 268 778 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 7 ja Lisa 12.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2019		31.12.2018	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	1 526	0	907
Käibemaks	1 328	0	0	1 815
Üksikisiku tulumaks	0	18 794	0	20 006
Sotsiaalmaks	0	34 222	0	35 917
Kohustuslik kogumispension	0	1 523	0	1 600
Töötuskindlustusmaksed	0	2 012	0	2 062
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	1 328	58 077	0	62 307

Informatsiooni maksude ettemaksete ja maksuvõlgade kohta vaata Lisa 7.

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

	Maa	Ehitised			Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Kokku
			Transpordivahendid	Muud masinad ja seadmed			
31.12.2017							
Soetusmaksumus	493 350	1 097 552	19 575	43 426	63 001	58 982	1 712 885
Akumuleeritud kulum	0	-71 598	-3 589	-43 426	-47 015	-27 081	-145 694
Jääkmaksumus	493 350	1 025 954	15 986	0	15 986	31 901	1 567 191
Ostud ja parendused		30 000					30 000
Amortisatsioonikulu	0	-22 373	-3 915		-3 915	-8 975	-35 263
31.12.2018							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	43 426	63 001	58 982	1 742 885
Akumuleeritud kulum	0	-93 971	-7 504	-43 426	-50 930	-36 056	-180 957
Jääkmaksumus	493 350	1 033 581	12 071	0	12 071	22 926	1 561 928
Amortisatsioonikulu		-24 158	-3 915	0	-3 915	-3 625	-31 698
31.12.2019							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	43 426	63 001	58 982	1 742 885
Akumuleeritud kulum		-118 129	-11 419	-43 426	-54 845	-39 681	-212 655
Jääkmaksumus	493 350	1 009 423	8 156	0	8 156	19 301	1 530 230

Lisa 6 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2019	2018
Kasutusrendikulu	9 856	9 297
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2019	31.12.2018
12 kuu jooksul	9 005	8 704
1-5 aasta jooksul	21 100	20 538

Sihtasutus on sõlminud kontoriruumide rendilepingud nõuandeteenuse pakkumiseks. Pikemad lepingud on sõlmitud 2024. aastani. Kontoriruumid kasutatakse Kuressaare, Paide, Tartu, Rapla ja Võru linnas.

Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	6 527	6 527	0	0	
Võlad töövõtjatele	81 394	81 394	0	0	
Maksuvõlad	58 077	58 077	0	0	4
Saadud ettemaksed	12 175	12 175	0	0	
Kalanduse sihtfond	2 182 242	0	0	2 182 242	
KFI käibelaenu sihtfond	448 648	0	0	448 648	
Kalapüügiühistute sihtfond	1 093 904	0	0	1 093 904	
EMKF kalatöötlemise investeerimislaua sihtfond	4 014 028	0	0	4 014 028	
EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfond	1 462 016	0	0	1 462 016	
EMKF vesiviljeluslaenu sihtfond	2 013 302	0	0	2 013 302	
MAK sihtfond	37 180 206	0	0	37 180 206	
Kokku võlad ja ettemaksed	48 552 519	158 173		48 394 346	

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	40 785	40 785	0	0	
Võlad töövõtjatele	70 832	70 832	0	0	
Maksuvõlad	62 307	62 307	0	0	4
Saadud ettemaksed	2 447	2 447	0	0	
Kalanduse sihtfond	2 335 729	0	0	2 335 729	
KFI käibelaenu sihtfond	485 671	0	0	485 671	
Kalapüügiühistute sihtfond	1 072 354	0	0	1 072 354	
EMKF kalatöötlemise investeerimislaua sihtfond	3 938 911	0	0	3 938 911	
EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfond	1 597 580	0	0	1 597 580	
EMKF vesiviljeluslaenu sihtfond	1 001 540	0	0	1 001 540	
MAK sihtfond	29 162 496	0	0	29 162 496	
Kokku võlad ja ettemaksed	39 770 652	176 371		39 594 281	

Sihtasutus on sõlminud Maaeluministeriumiga alltoodud rahastamis- ja halduslepingud erinevate sihtfondide haldamiseks. Lepingutest tulenevalt on sihtasutuse ülesandeks laenuaotluste menetlemine, taotlejate krediitdivimelisuse hindamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitoring ja laenulepingute haldamine. Samuti iga-aastane laenuportfelli analüüs

ning hinnangute andmine laenuportfelli väärtusele ja kvaliteedile. Sihtasutusele maksti 2019.aastal sihtfondide valitsemistasusid summas 559 150 eurot (Lisa 12).

Sihtasutus sõlmis 10. detsembril 2012.aastal Maaeluministeeriumiga Rahastamislepingu nr.381 vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (Kalanduse sihtfond) haldamiseks. Maaeluministeerium on teinud eelnenud perioodidel sihtfondi sissemakseid kokku summas 4 900 000 eurot. Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2109. aastal intresse summas 94 630 eurot ja laenudele tehti allahindlusi summas 199 116 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3. Kalanduse sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31.detsember 2019. aasta oli 2 182 242 eurot.

Sihtasutus sõlmis 08. märtsil 2016.aastal Maaeluministeeriumiga Rahastamislepingu nr. 381 muutmise lepingu nr. 50, mille kohaselt moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond (KFI käibelaenu sihtfond). Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2109. aastal intresse summas 10 029 eurot ja laenudele tehti allahindlusi summas 41 992 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3. KFI käibelaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31.detsember 2019. aasta oli 448 648 eurot.

Sihtasutus sõlmis 14. detsembril 2015.aastal Maaeluministeeriumiga Rahastamislepingu nr.137 kalanduse tootjate ühenduste investeringute kaasfinantseerimise laenu sihtfondi (Kalapüügiühistute sihtfond) haldamiseks. Maaeluministeerium on eelmisel perioodil teinud Kalapüügiühistute sihtfondi sissemakseid kokku summas 1 077 520 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3. Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2019.aastal intresse summas 32 326 eurot ja laenudele allahindlusi ei tehtud. Kalapüügiühistute sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31.detsember 2019. aasta oli 1 093 904 eurot.

Sihtasutus sõlmis 23. jaanuaril 2017.aastal Maaeluministeeriumiga Halduslepingu nr.16. Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi vahendite baasil kolme sihtfondi loomiseks. Seisuga 31.detsember 2019.aasta oli Maaeluministeerium teinud sihtfondisse sissemakseid kokku summas 7 652 369 eurot.

EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2019. aastal intresse summas 129 272 eurot ja tehti allahindlusi summas 55 000 eurot.EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31.detsember 2019. aasta oli 4 014 028 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2019. aastal intresse summas 13 583 eurot ja tehti allahindlusi summas 150 281 eurot. EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31.detsember 2019. aasta oli 1 462 016 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

EMKF vesiviljeluslaenude sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2019.aastal intresse summas 11 264 eurot ja puudus vajadus laenude allahindluseks. EMKF vesiviljeluslaenude sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31.detsember 2019. aasta oli 2 013 302 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 29. jaanuaril 2016.aastal Maaeluministeeriumiga Rahastamislepingu nr.10 Maaelu arengukava 2014-2020 rahastamisvahendi sihtfondi haldamiseks (MAK sihtfond). Seisuga 31.detsember 2019.aasta oli Maaeluministeerium teinud sihtfondi sissemakseid kokku summas 39 460 000 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3. Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2019. aastal intresse summas 947 967 eurot ja tehti allahindlusi summas 1 355 498 eurot. MAK sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31.detsember 2019. aasta oli 37 180 206 eurot.

Lisa 8 Eraldised

(eurodes)

	31.12.2018	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2019
Käenduskahjude eraldis	9 079 209	2 564 676	-1 076 481	10 567 404
Kokku eraldised	9 079 209	2 564 676	-1 076 481	10 567 404
	31.12.2017	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2018
Käenduskahjude eraldis	8 181 473	1 362 850	-465 114	9 079 209
Kokku eraldised	8 181 473	1 362 850	-465 114	9 079 209

Eraldise suurenemine 2019. aastal on tingitud hinnangute muutusest laenu tagatisteks panditud varade väärtuste arvestamisel, laenuvõtjate bilanssidele tuginevate reitingute muutustest ning käendusportfelli mahu suurenemisest. Käenduskahjude eraldise moodustamiseks on tehtud kulu summas 2 564 336 eurot ja võetud eraldises arvele väljamakstud käenduste tagasimakseid summas 340 eurot. Informatsiooni käenduskahjude eraldiseks tehtud kulu kohta vaata Lisa 15. Eraldise kasutamisel on tehtud väljamakseid summas 1 076 481 eurot.

Eraldis on moodustatud tingimuslike kohustuste katteks, mida on kajastatud Lisas 9. Eraldise tõenäoline realiseerumise suurus 2020. aastal on sõltuvuses ülesöeldud lepingute arvust ning laenu tagatisteks panditud varade väärtusest.

Väljamaksed kujutavad endast krediitiasutuste poolt ülesöeldud laenulepingutele tehtavaid kahju- ja ettemakseid. Ettemaksete puhul tehakse saadud kahju tasaarveldus ettemaksuga peale menetlusprotsesside lõppu ehk peale kõigi laenu tagatisteks vormistatud varade müüki. Seisuga 31. detsember 2019. aasta oli krediitiasutuste poolt üles öeldud 56 laenulepingut, mille puhul algatati panditud varade müügi protsess. Väljamakse ootel oleva eraldise suuruseks oli 3 753 757 eurot, mis moodustas 35,5% kogu käenduskahjude eraldisest.

Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad (eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Tingimuslikud kohustised		
AS SEB Pank	16 501 473	20 966 841
AS SEB Liising	87 779	176 079
Swedbank AS	31 027 918	34 975 674
Swedbank Liising AS	86 160	148 852
Luminor Bank AS	14 060 176	17 071 198
Luminor Liising AS	148 676	173 257
SIA UniCredit Leasing Eesti	4 842 608	4 859 307
SIA UniCredit Leasing	15 687	332 099
Versobank AS	0	984 956
Tallinna Äripank AS	3 983 388	3 305 850
LHV Pank AS	6 440 728	3 006 349
AS Citadele banka Eesti filiaal	320 032	553 160
OP Corporate Bank Eesti filiaal	4 460 520	3 990 415
OP Finance AS	183 739	240 394
Coop Pank AS	9 500 054	9 071 221
Coop Liising AS	6 849	23 180
Danske Bank Leedu filiaal	84 278	112 916
Tartu Hoiu-Laenuühistu	102 523	316 932
Kokku tingimuslikud kohustised	91 852 588	100 308 680
Tingimuslikud varad		
Sihtasutuse tingimuslikud varad	582 882	582 882
Kokku tingimuslikud varad	582 882	582 882

Tingimuslikud kohustised

Seisuga 31. detsember 2019. aasta ja 2018. aasta oli sihtasutuse poolt käendatud laenude jääkväärtus krediidi- ja finantseerimisasutustes vastavalt 154 930 878 eurot ja 168 780 276 eurot. Sihtasutuse tinglik käenduskoostus moodustas sellest vastavalt 91 852 588 eurot ehk 59,2% ja 100 308 680 eurot ehk 59,4%.

Informatsiooni käendatud laenude võimalike kahjude katteks moodustatud eraldise kohta vaata Lisa 8.

Tingimuslikud varad

Sihtasutus kajastab tingimuslike varade all nõudeid pankroti- või täitemenetluses olevate ettevõtjate vastu, mis tulenevad laenu- käendus- või teistest võlaõiguslikest lepingutest. Tingimuslikud varad võetakse bilansivälisel kirjel arvele nominaalväärtuses ja korrigeeritakse vastavalt toimunud muutustele (pankroti- või täitemenetluse jaotistest saadud laekumised).

Analoogselt bilansis kajastatud varadega hoitakse sihtasutuse tingimuslike varasid ja sihtfondide tingimuslike varasid lahus ning nende osas peetakse eraldi arvestust.

Seisuga 31. detsember 2019. aasta oli sihtasutusel tingimuslike varasid summas 582 882 eurot ning võrreldes 2018. aastaga sihtasutuse tingimuslikud varad ei muutunud.

Seisuga 31. detsember 2019. aasta sihtfondidel tinglikke varasid ei olnud.

Lisa 10 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused (eurodes)

Varad soetusmaksumuses

	31.12.2017		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2018	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Nõuande toetus	175 338	0	763 827	905 960	317 471	0
PRIA toetused	1 457	0	17 498	16 041	0	0
Teadmussirde programmi toetus	0	0	12 673	12 673	0	0
Projekt PLAID	0	0	4 000	4 000	0	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	176 795	0	797 998	938 674	317 471	0
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	176 795	0	797 998	938 674	317 471	0
	31.12.2018		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2019	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Nõuande toetus	317 471	0	1 177 581	1 025 611	165 501	0
PRIA toetused	0	0	13 940	14 833	893	0
Teadmussirde programmi toetus	0	0	59 996	59 996	0	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	317 471	0	1 251 517	1 100 440	166 394	0
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	317 471	0	1 251 517	1 100 440	166 394	0

Sihtasutus sõlmis 01.juulil 2015. aastal Maaeluministeeriumiga käsunduslepingu nr.180 nõustamisteenuste pakkumiseks. Nõuandeteenuste pakkumisel juhendatakse Maaeluministeeriumi määrusest "Nõuandetoetuse ja nõuandesüsteemi toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemine ja taotlemise menetlemise täpsem kord". Lisaks nõuandetoetusele sai sihtasutus 2019. aastal erinevate projektide ja programmide toetamiseks 74 829 eurot. Informatsiooni nõustamisteenuse sihtotstarbeliste toetuste ja nõuete kohta vaata Lisa 3 ja Lisa7.

Lisa 11 Netotulu finantsinvesteeringutelt (eurodes)

	2019	2018
Intressitulu laenudelt	1 621 267	933 360
Intressitulu hoiustelt ja deposiitidelt	111 695	119 650
Kokku netotulu finantsinvesteeringutelt	1 732 962	1 053 010

Netotulu finantsinvesteeringutelt koosneb edasilaenavate krediidi- ja finantseerimisasutustelt saadavatest intressidest, sihtasutuse otselaenu intressidest ning pangakontodelt, depositeidelt ja võlakirjadelt teenitavatest intressidest ning ümberhindlustest õiglasele väärtusele. Minimaalne intressimäär edasilaenavatele krediidi- ja finantseerimisasutustele on Euroopa Keskpanga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär pluss 0,5% aastas. Sihtasutuse otselaenule määrab intressi sihtasutuse nõukogu vastavalt laenumetmele.

Lisa 12 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2019	2018
Käendustasud	3 036 408	3 222 704
Nõuandetoetuse saajate omaosalus ja turupõhine nõustamisteenus	93 942	88 767
Sihtfondide valitsemistasud	559 150	422 679
Kokku tulu ettevõtlusest	3 689 500	3 734 150

Käendustasuks on käenduskohustuse eest võetav tasu määr, mida väljendatakse protsentides aasta kohta võlakohustusele antud käenduse summast. Käendustasude suurus on 0,4% kuni 7,5% ja tasu on sõltuvuses krediitkvaliteedi reitingust. Käendustasu võib sihtasutus võtta otsuse langetamise hetkel kehtivate määrade alusel, mis on sätestatud Komisjoni teatises EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes (ELT C 155 20.06.2008, lk 10–22).

Üksikujuhtumil võib sihtasutus määrata käendustasu leitud määra väiksemana, kasutades järgmisi alandamise aluseid:

- regionaalne – tegevus toimub väljaspool linnasid;
- mikroettevõtte – töötajaid alla 10, bilansimaht ja käive alla 2 miljonit eurot;
- investering loob uusi töökohti;
- teaduspõhiste ja innovatiivsete tehnoloogiate kasutamine;
- kohaliku tooraine kasutamine;
- alustav ettevõtte – asutamisest ei ole möödunud rohkem kui 12 kuud;
- naisettevõtjad – vähemalt 51% ettevõtte kapitalist kuulub naistele või ettevõtet juhib naine.

Iga loetletud põhimõte võib alandada krediitkvaliteedist tulenevat tasu ühe protsendipunkti võrra, kuid lõpptasu ei tohi olla väiksem kui 0,4%. Käendusportfelli (vaata Lisa 9) keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2019. aasta ja 2018. aasta oli vastavalt 3,16% ja 3,32%.

Alates 01.juulist 2015.aastast saab sihtasutus Kalanduse sihtfondi valitsemistasusid sihtfondi varade arvelt, arvestusega 1% sihtfondi tehtud rahalistelt sisse maksetelt.

Alates 08.märtsist 2016 aasta moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond. Kahest sihtfondist maksti sihtasutusele 2019. aastal valitsemistasusid kokku 59 775 eurot.

Alates 14.detsembrist 2015.aastast saab sihtasutus valitsemistasusid Kalapüügiühistute sihtfondist. Kalapüügiühistute sihtfondist maksti sihtasutusele 2019.aastal valitsemistasusid kokku 10 775 eurot

MAK sihtfondi valitsemistasusid makstakse kuni 31.detsember 2023. aasta baastasuna ja tulemuspõhise tasuna. Baastasuna makstakse 0,5% aastas sihtfondi tehtud rahalistelt sisse maksetelt. Tulemuspõhist tasu makstakse 1% sihtfondist väljastatud laenu summalt, mida ei ole veel sihtfondi tagasi makstud, arvutades proportsionaalselt ajaga alates laenusaaajale väljamaksmisest kuni laenu tagasimaksmiseni, tagasi maksmata jätmise puhul tagasinõudmismenetluse lõpuni või rahastamiskõlbliku perioodi lõpuni või lepingu lõpetamise kuupäevani olenevalt sellest, milline hetk on varasem. Alates 1. jaanuarist 2024.aasta makstakse ainult tulemuspõhist valitsemistasu komponenti. MAK sihtfondist maksti sihtasutusele 2019.aastal valitsemistasusid kokku 455 452 eurot.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi vahendite baasil loodud kolmest sihtfondist maksti sihtasutusele 2019.aastal valitsemistasusid kokku 38 863 eurot.

Informatsiooni sihtfondide valitsemistasude, haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 3 ja Lisa 7.

Lisa 13 Muud tulud

(eurodes)

	2019	2018
Viivised ja trahvid	0	1 775
Renditulu	11 602	9 032
Erakorralised tulud	110 802	22 882
Kokku muud tulud	122 404	33 689

Rendituluna on 2019. ja 2018 aastal kajastatud maatulundusmaade (64,3 ha) ja põllumajandusmaa (118 ha) kasutamise eest saadavat renti. Maatulundusmaade rentijaks on MTÜ Looduslikud niidud ning rendi suuruseks on 73 eurot hektar, mida makstakse üks kord aastas. Põllumajandusmaa rentijaks on Eesti Taimekasvatuse Instituut, rendi suuruseks on 60% maaeluministri poolt iga aasta kehtestavast ühtse pindalatoetuse määrast ühe hektari kohta. Erakorraliste tuludena on 2019. ja 2018. aastal kajastatud pankroti- ja täitevmenetluste jaotistest saadud tulu.

Lisa 14 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

	2019	2018
Projekt Best4Soil	720	0
Projekti PLAID kulud	0	2 031
PRIA toetuse kulud	13 304	7 003
Teadmussiirde programmi kulu	29 300	26 511
Kokku jagatud annetused ja toetused	43 324	35 545

Lisa 15 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Käenduskahjude eraldise kulu	2 564 336	1 362 405	8
Ebatõenäoliselt laekuvate laenude ja nõuete kulu	1 286 228	1 808 844	3
Sihtasutuse majanduskulu	206 493	262 031	
Nõuandeteenuse arendus ja majanduskulu	117 726	67 044	
Muud	23 108	6 559	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	4 197 891	3 506 883	

Lisa 16 Tööjõukulud

(eurodes)

	2019	2018
Palgakulu	1 127 062	1 032 496
Sotsiaalmaksud	371 629	340 238
Töötuskindlustusmaksed	7 968	7 154
Kokku tööjõukulud	1 506 659	1 379 888
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	33	33

Palgakuluna on 2019. ja 2018. aastal kajastatud põhikohaga töötajate töötasud vastavalt 649 932 ja 651 956 eurot, käsunduslepinguga töötajate töötasud vastavalt 347 133 ja 245 160 eurot ning juhatuse ja nõukogu liikmete tasud vastavalt 129 997 ja 135 380 eurot. Sihtasutuses töötas taandatuna täistööajale 33 põhikohaga töötajat ja 2 juhatuse liiget. Käsunduslepingute alusel töötas sihtasutuses 2019. aastal 57 konsulenti ja mentorit. Seisuga 31. detsember 2019. aasta oli sihtasutuse nõukogu koosseis 10. liikmeline.

Lisa 17 Muud kulud

(eurodes)

	2019	2018
Statuutidega seotud kulud	11 427	14 911
Õppetoetused õpilastele	0	4 802
Kingitused ja annetused	5 744	3 915
Preemiad statuutide alusel ja statuutidega seotud kulud	3 750	1 600
Muud	2 500	0
Kokku muud kulud	23 421	25 228

2019. aastal maksis sihtasutus oma tulude arvelt preemiaid ja tunnustas parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat, andis välja parima piima- ja lihaseiskasvataja aunimetused ning parima taimekasvataja aunimetuse.

Lisa 18 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

Laenud

2019	Antud laenud	Antud laenude tagasimaksud	Saadud intressid	Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad						
Nõukogu liige	1 077 520	0	32 326	3	euro	2031
Nõukogu liige	1 500 000	0	60 001	4	euro	2033
Nõukogu liige						

2018	Antud laenud	Antud laenude tagasimaksud	Saadud intressid	Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad						
Nõukogu liige	1 077 520	0	32 326	3	euro	2031
Nõukogu liige	1 500 000	0	20 212	4	euro	2033

Garantiid

2019	Antud garantiid	Lõpptähtaeg
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad		
Nõukogu liige	400 000	2024

Kaupade ja teenuste ostud ja müügid

	2019	2018
	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste ostud
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	15 124

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2019	2018
Arvestatud tasu	129 997	135 380

Sihtasutuse asutajaks on Eesti Vabariik ja asutaja õiguste teostajaks on Maaeluministeerium.

Vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendile avalikustatakse seotud osapooltega tehtud tehingute osas raamatupidamise aastaaruannetes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Sihtasutuse juhatusele on 2019. ja 2018. aastal arvestatud tasud vastavalt 99 965 eurot ja 102 037 eurot ja nõukogule 30 032 eurot ja 33 342 eurot. Juhatusel liikmetele on ette nähtud lahkumishüvitis kolme kuu tasu ulatuses nende tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne volituste tähtaja möödumist. Alates juulist 2017. aasta on sihtasutuse juhatus kaheliikmeline. Kõik tegev- ja kõrgema juhtkonna valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad on saanud laene ja käendusi turutingimustel.

Lisa 19 Sündmused pärast aruandekuupäeva

11. märtsil kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) viirushaiguspuhangu COVID-19 pandeemiaks. Tulenevalt sellest kuulutas Vabariigi Valitsus 12. märtsil välja eriolukorra, et tõkestada koroonaviiruse levikut Eestis. Kuna koroonaviiruse leviku ja selle tõkestamisega kaasneb väga suur mõju majandusele, kiitis valitsus 19. märtsil 2020 Eesti tööinimeste ja ettevõtete olukorra leevendamiseks heaks majanduslike meetmete paketi. Planeeritud meetmete paketi suuruseks oli umbes 2 miljardit eurot. Lisaks sai rahandusminister ülesande alustada 2020 aasta lisaelarve väljatöötamist. Riigi vahendid suunatakse ettevõtete toetamiseks KredExi ja Maaelu Edendamise SA kaudu. Pakett sisaldas ka Eesti Töötukassa tööturu toetust, haigushüvitisi ja maksualaseid soodustusi. Maaelu Edendamise Sihtasutuse toetusmeetmeteks on plaanitud käendused (kuni 50 miljonit eurot), käibe -ja investeerimislaenud (kuni 100 miljonit eurot) ja Sihtfondi Maakapital meede põllumaa sale and lease-back tehingud (kuni 50 miljonit eurot). Hetkel eksisteeriv ebamäärasus ei võimalda andma usaldusväärset prognoosi COVID -19 mõjust ettevõtetele. Samas annavad ulatuslikud toetusmeetmed lootust, et kõige ebameeldivamaid stsenaariume on võimalik ennetada ning negatiivset mõju ettevõtetele vältida.